Η Κυρία με το σαξόφωνο

>Το έργο του Μάικλ Κρίστοφερ από το Θέατρο Σκάλα

ΜΕΧΡΙ τώρα η σκηνοθετική πορεία του Βαρνάβα Κυριαζή φανερώνει ότι στα έργα των «μικρών μεγεθών» πετυχαίνει πολύ καλύτερα. Αρχίζοντας από τη «Φάρσα του Πατελίνου» και συνεχίζοντας με το «Κτήνος στο φεγγάρι» και το «Μικρό Έυολφ» ο Κυριαζής διαγράφεται σαν σκηνοθέτης που πρέπει να κυριαρχεί πάνω στην παραγωγή, να έχει τον έλεγχο της κάθε λεπτομέρειας, να δουλεύει με μικρές πινελιές. Στα μεγάλα θεατρικά πανό που έχει φτιάξει («Επτά επί Θήβας», «Ο έμπορος της Βενετίας»), εκεί που οι πινελιές πρέπει να είναι μεγάλες, που οι μορφές μεγεθύνονται, που το σκηνοθετικό σχέδιο πρέπει να είναι πιο αδρό και η κάθε υποκριτική δουλειά δεν μπορεί να σμιλευτεί, αλλά πρέπει να οδηγείται από γενικές μεν αλλά σαφείς κατευθυντήριες γραμμές, εκεί, πιστεύω, οι παραγωγές του στερούνται οργανωτικής και αισθητικής εσωτερικής ενότητας. «Η Κυρία με το σαξόφωνο» του Μάικλ Κρίστοφερ είναι έργο που αρέσει πολύ στο σκηνοθέτη του. Το έχει μεταφράσει ο ίδιος, γνωρίζει και αγαπά και άλλα θεατρικά του Κρίστοφερ. Αυτό είναι πάντα μια σωστή βάση για καλό τελικό αποτέλεσμα- οι καλές σχέσεις σκηνοθέτη /έργου να προϋπάρχουν και το θεατρικό σχήμα να μη λειτουργεί ως γραφείο συνοικεσίων μεταξύ συγγραφέων και σκηνοθετών, αλλά να δέχεται ολοκληρωμένα «πακέτα» σκηνοθετικών προτάσεων. (Το πιο πάνω δεν θα ίσχυε αν τα θεατρικά σχήματα στην Κύπρο είχαν πιο συγκεκριμένο αισθητικό προφίλ το καθένα, το οποίο θα συγκεκριμενοποιούσε και τις επιλογές ρεπερτορίου, και τις επιλογές συνεργατών, αλλά μια και τα πράγματα είναι αλλιώς, τουλάχιστον να δίνονται ευκαιρίες σε σκηνοθέτες να πραγματοποιούν τα από καιρό διαμορφωμένα όνειρά τους ή, πιο πεζά, τα σχέδιά τους). «Η Κυρία με το σαξόφωνο» έχει πολύ υποκριτικό «ψωμί». Είναι ιδιαίτερα δελεαστικό για ένα σκηνοθέτη-ηθοποιό, όπως είναι ο Κυριαζής, ο οποίος βλέπει στο κείμενο την κάθε παγίδα και την κάθε ατάκα-«σουξέ», την κάθε δυσκολία και την κάθε πρόκληση. Η κεντρική μορφή του έργου, η Λούπα, δίνει τόση «υποκριτική ύλη» στην πρωταγωνίστρια Μόνικα Μελέκη που το ρήμα «προλαβαίνει» να ανταγωνίζεται με το ρήμα «καταφέρνει» στις περιγραφές των σκηνικών λειτουργιών της. Πρώτον, έχει να παίξει με μια γυναίκα- ενεργειακό πηφαίστειο, μια γυναίκα που προσπαθεί να εξαντλήσει τις ευκαιρίες που της προσφέρονται. Όλα αυτά καταγράφονται στους ξέφρενους ρυθμούς του ρόλου της και ο σκηνοθέτης και η ηθοποιός καταφέρνουν να διατηρούν τη ροή του υποκριτικού ρεύματος σε υψηλή ένταση. Δεύτερον, η Λούπα διανύει στη διάρκεια της παράστασης μια διαδρομή από τα δεκαέξι μέχρι τα σαράντα της και οι ηλικιακές αλλαγές γίνονται μπροστά στα μάτια μας. Σε παρένθεση πρέπει να πω ότι ο Χάρης Καυκαρίδης δούλεψε πολύ αποτελεσματικά ως ενδυματολόγος της παράστασης αναλαμβάνοντας να δώσει μέσα από τις λεπτομέρειες των κοστουμιών τη γρήγορη ροή του χρόνου, ενώ ταυτόχρονα κράτησε ως σκηνογράφος μια διαχρονική λυρική διάθεση που και αυτή αποτελεί υπολογίσιμη πτυχή του έργου. Τρίτον (επιστρέφω στις απαιτήσεις του κεντρικού ρόλου), η «Κυρία» του Κρίστοφερ δεν αλλάζει μόνο ηλικιακά, αλλάζει και ως μέλος των τριών ερωτικών ζευγαριών που θα σχηματίσει μπροστά μας με τους τρεις άνδρες της ζωής της (ως Λούπα) και με τους τρεις συμπρωταγωνιστές της (ως Μόνικα Μελέκη). Είναι ευχαρίστηση να βλέπεις την ηθοποιό να αναμετράται με την κάθε μια από τις προκλήσεις με υψηλό επαγγελματισμό, αλλά και με αποφασιστικότητα και τόλμη. Αν υπήρχε κάποιο ψεγάδι στην ολοκλήρωση του ρόλου της, θα το εντόπιζα στο γεγονός, ότι ο «φόρτος εργασίας» δεν της επιτρέπει να αποδώσει το χιούμορ του κειμένου της πιο εκλεπτυσμένα. Επίσης στις σκηνές στις οποίες η Λούπα μένει μόνη με το σαξοφωνίστα και τον εαυτό της χρειαζόταν ίσως όχι περισσότερη διαφοροποίηση (αυτήν την είχαν), αλλά περισσότερη στιλιστική και συναισθηματική ενοποίηση μεταξύ τους.

Στο δεύτερο μέρος όταν πια οι θεατές έχουν εξοικειωθεί με το πού το πάει ο συγγραφέας και το πώς το πάει, το κείμενο, η παράσταση και ο ρόλος της Ηλίας Ηρακλέους στερούνται κάποιου επιπρόσθετου εφέ που θα βοηθούσε στη γενική ισομερία.

Ο μουσικός σχολιασμός της παράστασης από το Λάρκο Λάρκου με το σαξοφωνίστα Νικόλα Προκοπίου στη σκηνή στηρίζει περισσότερο τη δράση παρά ανοίγει άλλους λυρικούς ορίζοντες, όταν το έργο τούς χρειάζεται. Πιστεύω ότι η παραγωγή και ιδιαίτερα το υποκριτικό επίτευγμα της Μόνικας Μελέκη ήταν άξια πολύ πιο θερμής ανταπόκρισης απ' ό,τι τους προσέφερε το συγκρατημένο κοινό της Λάρνακας στην παράσταση που παρακολούθησα.

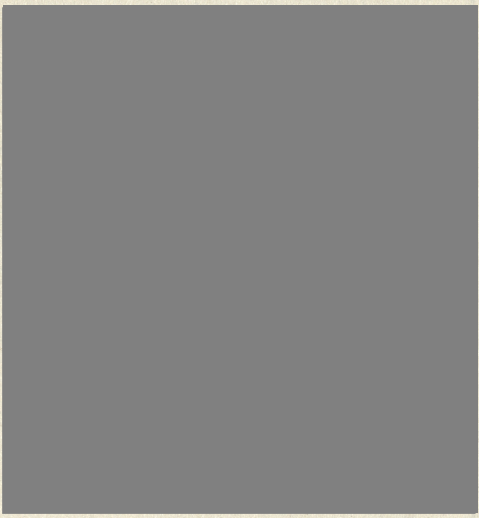
Μετάφραση-σκηνοθεσία: Βαρνάβας Κυριαζής. Σκηνικά-κοστούμια: Χάρης Καυκαρίδης. Μουσική επιμέλεια: Λάρκος Λάρκου. Παίζουν: Μόνικα Μελέκη, Λώρης Λοϊζίδης, Νίκος Νικολαΐδης, Ηλίας Ηρακλέους. Μουσικός επί σκηνής: Νικόλας Προκοπίου

Η μεταμόρφωση της «Κυρίας»

ΟΙ ΤΡΕΙΣ άνδρες ηθοποιοί της παράστασης εκτός από την παρουσίαση του δικού τους ρόλου είχαν επιφορτιστεί και με το καθήκον να συμβάλλουν στη μεταμόρφωση της «Κυρίας», επειδή μια από τις κεντρικές ιδέες του συγγραφέα είναι το πόσο μορφοποιεί ο καθένας μας το σύντροφό του και ,φυσικά, μορφοποιείται απ' αυτόν.

Ο Λώρης Λοϊζίδης πραγματοποίησε ίσως την καλύτερή του μέχρι τώρα εμφάνιση. Οδηγήθηκε από το σκηνοθέτη μακριά από τα κλισέ και τις ευκολίες που σημάδευαν τις προηγούμενές του δουλειές και συνεργάστηκε με ακριβή συντονισμό με τη Μόνικα Μελέκη. Ο Νίκος Νικολαΐδης, στις ικανότητες του οποίου πιστεύω πολύ, έφερε μαζί του στην παράσταση τις εμπειρίες του από τη «Γυναίκα που μαγείρεψε τον άνδρα της», μια και η κατάσταση στην οποία βρίσκονταν τα δυο πρόσωπα που ενσάρκωνε κάπου έμοιαζε. Η κατάσταση όμως και όχι ο ρόλος. Στήριξε καλά το κωμικό μέρος του κεντρικού επεισοδίου, αλλά δεν έκανε βήμα μπροστά στην προσωπική του επαγγελματική πορεία.

Ο Ηλίας Ηρακλέους είχε ρόλο στη δεύτερη πράξη που γενικά, νομίζω, υστερούσε σε θεατρική πυκνότητα. Ο Μάικλ Κρίστοφερ μάς ξαφνιάζει στην πρώτη πράξη με τη δομή και τον πρωτότυπο τρόπο με τον οποίο ο λόγος του μεταμορφώνεται από μονόλογο σε διάλογο και από τον εσωτερικό «χώρο» βγαίνει στην επιφάνεια της πραγματικότητας.



«Αύριο» στο Τορίνο

ΕΝΑ ΑΠΟ πιο τα φιλόδοξα ευρωπαϊκά θεατρικά projects υπό τον τίτλο «Domani» («Αύριο») συνοδεύει φέτος τους Χειμερινούς Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες στο Τορίνο της Ιταλίας.

Πέντε θεατρικές παραγωγές σαν πέντε Ολυμπιακοί κύκλοι αγκαλιάζουν την πόλη του Τορίνου και τη γειτονική πόλη Μογκαλιέρι (Moncalieri) και εντυπωσιάζουν πρωτ΄ απ΄ όλα με αριθμούς. 200 ηθοποιοί παίρνουν μέρος σ΄ αυτές τις παραγωγές μεταξύ των οποίων και μερικοί θεατρικοί και κινηματογραφικοί αστέρες, όπως Riccardo Dini, Giovanni Crippa, κ.ά. 100 τεχνικοί, 20 διοικητικά στελέχη. Αυτός ο στρατός του θεάτρου έχει ένα στρατηγό, το διάσημο Ιταλό θεατρικό σκηνοθέτη και ηθοποιό Luca Ronconi, ο οποίος έχει σκηνοθετήσει και τις πέντε παραστάσεις του mega-project «Domani». Αυτό που ενώνει τις παραγωγές θεματικά είναι η ιδέα της πολυπλοκότητας της σύγχρονης παγκόσμιας κοινωνίας, ο προβληματισμός για τις αιτίες των κρίσεων και για τις αντιθέσεις που σημαδεύουν το κομβικό σημείο της εξέλιξης στο οποίο βρίσκεται σήμερα ο κόσμος.

Οι πέντε παραγωγές είναι:

1. Ο «Τρωύλος» και η «Κρεσσίδα» του Σαίξπηρ.
2. «The War Plays», τριλογία του διάσημου Άγγλου θεατρικού συγγραφέα Edward Bond.
3. «Biblioethics, a user's Diary» των Gilberto Gorbellini, Armando Massaranti, Pino Donghi.
4. «The Devil's Mirror» του Giorgio Rubbalo.
5. «The Silence of Communists» των Vittoro Foa, Myriam Mafai, Alfredo Reishlin.

Τα τρία τελευταία έργα γράφτηκαν ειδικά για το «Domani» και οι συγγραφείς τους είναι επιστήμονες και πολιτικοί. Οργανώνεται, παράλληλα, το 22ο Συνέδριο της διεθνούς Ένωσης Κριτικών Θεάτρου. Το Τορίνο βρήκε τον καλύτερο τρόπο να προβάλει το project «Domani» διεθνώς.

Νόνα Μολέσκη, Τορίνο